

Pasi Sorjonen

6.5.2020

Dnro 001/81/2020

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Lausuntopyyntöne 5.5.2020

U 12/2020 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta neuvoston asetukseksi eurooppalaisen hätätilasta aiheutuvien työttömyysriskien lieventämisen tilapäisen tukivälineen (SURE) perustamisesta covid-19-epidemian seurauksena (SURE-asetus)

Mistä kysymys?

Tarkoitus on perustaa eurooppalainen tukiväline (SURE-väline), jolla lievennetään työttömyydestä aiheutuvia riskejä, joita ovat seurausta covid-19-epidemian synnyttämästä hätätilasta. Tukivälineen avulla unioni voisi reagoida työmarkkinoiden kriisiin koordinoitusti, nopeasti ja tuloksellisesti ja jäsenvaltioiden välisen solidaarisuuden hengessä.

Miten toimii?

SURE-välineen kautta voidaan hakemuksesta myöntää tilapäistä lainaa jäsenvaltioille, joilla on vakavia taloudellisia häiriöitä covid-19-epidemian vuoksi. SURE:n luonne on täydentävä. Sillä voidaan kattaa osa jäsenvaltioiden äkillisesti ja voimakkaasti kasvaneista julkisista menoista. Laina pitää maksaa takaisin.

SURE on lisäksi tapauskohtainen ja ainoastaan väliaikainen rahoitusväline.

Komissio hankkii tarvittavat varat rahoitusmarkkinoilta laskemalla liikkeeseen velkakirjoja. Velanotto mahdollistetaan erillisellä jäsenmaiden ja unionin välisellä takausjärjestelyllä, jolla varmistetaan korkea luottoluokitus

Suomen osuus

Takaussopimusluonnoksen mukaan Suomen osalta takausvastuun ehdoton enimmäismäärä on hieman vajaat 432 miljoonaa euroa, jos jäsenvaltioiden myöntämien takausten määrä on yhteensä kaavailtu 25 miljardia euroa.

Pasi Sorjonen

6.5.2020

Dnro 001/81/2020

Akavan kanta

Koronavirusepidemia on äkillinen ja poikkeuksellinen tapahtuma, johon jäsenvaltiot eivät ole voineet vaikuttaa tai täydellisesti varautua. Epidemiolla on suuri negatiivinen vaikutus jäsenmaiden talouksiin. Sen aiheuttama taloudellinen ja rahoitusmarkkinoiden epävakaus on ollut ennakoimaton ja jäsenmaiden talouspolitiikasta riippumatonta.

Akava suhtautuu Valtioneuvoston tavoin uuteen rahoitusvälineeseen avoimen myönteisesti.

On hyvä, että perustettava rahoitusväline on luonteeltaan väliaikainen. Olisi suotavaa, että väliaikaisuus ilmenee kirkkaasti asetuksesta, esimerkiksi erääntymislausekkeen avulla.

Yksittäisen jäsenvaltion kokonaistakausvastuun yläraja pitää määritellä tarkasti, selkeästi ja yksiselitteisesti.

Lainojen myöntämiskriteerien pitää olla mahdollisimman objektiivisia niin, että komission oma harkinta vaikuttaa lainan myöntämiseen mahdollisimman vähän.

Lisäksi takausjärjestelyn ulkopuolelle jättäytyminen voisi olla poliittisesti vaikeaa.

Myös Suomella voi olla mahdollisuus saada lainaa SURE-välineestä. Jos lainan ehdot ovat hyvät, tätä mahdollisuutta kannattaa käyttää. Tämän sallii kenties Suomessa käytetty lomautusjärjestelmä.

Varaukset

Suomessa valtiontakausten kanta on selvästi EU-maiden suurin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Niiden kokonaismäärä oli vuoden 2019 lopussa 60,2 miljardia euroa.

Talouspolitiikan Arviointineuvosto nosti omassa raportissaan esiin suuressa takauskannassa piilevän riskin valtiontaloudelle. Riskiä takausvastuiden laukeamisesta ja maksajaksi joutumisesta ei sovi unohtaa.

Akava ry:n puolesta

Pasi Sorjonen
pääekonomisti